

El Teatre a Grècia

Codi: 104208
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503702 Ciències de l'Antiguitat	OB	3	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Carmen Sanchez Mañas

Correu electrònic: Carmen.Sanchez.Manas@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

És molt recomanable -però no imprescindible- que l'estudiant que es matriculi en aquesta assignatura hagi superat prèviament totes les assignatures de llengua grega incloses en el Pla docent de 1r i 2n curs del grau de Ciències de l'Antiguitat.

Es recomana també el coneixement instrumental de les llengües modernes més habituals en la bibliografia especialitzada dels Estudis Clàssics (anglès, francès, italià i, en menor mesura, alemany), atès que es proposaran lectures en aquestes llengües.

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la matèria "Filologia Grega" i s'imparteix en el primer semestre del 3r curs del grau en Ciències de l'Antiguitat. Es tracta d'una assignatura obligatòria els continguts de la qual es consideren fonamentals per a la formació filològica dels estudiants.

Els objectius formatius d'aquesta assignatura són dos:

- 1r) Contextualitzar l'origen i el desenvolupament del gènere dramàtic grec en el marc de la literatura grega.
- 2n) Assolir un coneixement aprofundit de les característiques pròpies del gènere dramàtic grec en les seves dues variants -tragèdia i comèdia- mitjançant la traducció i el comentari d'una selecció de textos representatius dels seus principals autors i obres.

Competències

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i comprensió dels textos grecs i llatins.
- Comentar un text literari aplicant-hi coneixements sobre gèneres, mètrica i estilística.
- Interpretar textos escrits en llatí i en grec per conèixer la història i les civilitzacions clàssiques.
- Interrelacionar coneixements lingüístics, històrics i arqueològics del món antic amb coneixements daltres àmbits de les humanitats, principalment de la literatura, de la filosofia i de l'art antics.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Resultats d'aprenentatge

1. Elaborar comentaris comprensius sobre un determinat aspecte del món grec a partir de la lectura dels textos proposats.
2. Elaborar un comentari estilístic d'un text grec.
3. Extreure informació dels textos grecs sobre aspectes propis de l'imaginari, formes de pensament i de mentalitat grega.
4. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
5. Traduir fragments de les obres gregues proposades.

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura s'organitzen al voltant de tres eixos:

1. Un marc teòric, que té com a objectiu contextualitzar el gènere dramàtic grec en qualitat de *performance* i que es desenvoluparà d'acord amb el temari següent:

Orígens del drama grec: tragèdia i comèdia

Context de representació de la tragèdia i la comèdia

Mite i drama

Característiques de la tragèdia. Principals autors i obres

Característiques de la comèdia antiga. L'obra d'Aristòfanes

Pervivència i tradició del drama grec en la cultura occidental

2. Unes pràctiques de traducció (ca. 50 versos/dia) a partir d'una selecció de textos proposada pel professor. L'antologia tindrà com a tema vertebrador "Les Dones i el poder". En concret, es traduiran els passatges següents:

TEXT 1. La reina bàrbara: Atossa a *Els perses* d'Èsquil [x177]

v. 155-255: el somni premonitori d'Atossa

v. 681-758: diàleg entre el fantasma de Darius i Atossa

TEXT 2. Dones contra el tirà a l'*Antígona* de Sòfocles. [x 390]

v. 1-100: Diàleg entre Antígona i Ismene.

v. 162-210: Creont es presenta davant d'un cor de tebans i emet el seu primer edicte.

v. 334-366: Elogi de l'ésser humà.

v. 441-470: Creont, assabentat que Antígona ha enterrat el cos de Polinices, s'hi enfronta, però ella no només reconeix la seva culpabilitat, sinó que argumenta i justifica la seva actuació.

v. 683-723: Hèmon intenta convèncer el seu pare que desisteixi de la seva intenció de matar Antígona.

v. 883-928: Últimes paraules d'Antígona.

v. 1033-1090: Creont s'enfronta a Tirèsias, qui revela prediccions terribles contra Creont i la seva família.

TEXT 3. Maneres femenines de venjar-se a la *Medea* d'Eurípides [x 258]

v. 1-48: La Dida introdueix l'argument de la tragèdia rememorant com va arribar Medea a Corint al costat de Jàson, i exposa la desgràcia que ara afligeix la seva mestressa: Jàson ha decidit repudiar Medea i prendre com a esposa la filla del rei de Corint.

v. 465-592: Medea retreu a Jàson la seva decisió, car ella ha fet moltes coses per ell. Jàson respon les dures acusacions de Medea i defensa la seva decisió tot al·legant que el nou matrimoni proporcionarà un millor benestar a tots ells, en particular, als seus fills.

v. 764-806: Medea ha aconseguit que Egeu, rei d'Atenes, es comprometi amb juraments a acollir-la i ara es disposa a acomplir la seva venjança: primer matarà la núvia i després -decisió terrible!-, els seus propis fills.

v. 1040-1080: Medea s'adreça als seus fills per última vegada i sembla, per moments, incapaç d'acomplir el fatal assassinat.

TEXT 4. Les dones en èxtasi: les *Bacants* [x 223]

v. 215-232: Penteu dubta del caràcter diví de Dionís.

v. 677-774: Les *Bacants* acacen els pastors

v. 1043-1152: El missatger relata la mort de Penteu

TEXT 5. Una escena d'amor conjugal a la *Lisístrata* d'Aristòfanes [x 139]

v. 840-979: Diàleg entre Cinèsias i la seva dona Mírrina.

TOTAL DE VERSOS PER TRADUIR: 1187.

3. Lectura en traducció de les obres següents:

Èsquil, Set contra Tebes.

Sòfocles, Èdip Rei.

Eurípides, Medea.

Aristòfanes, Els *Núvols*

Metodologia

La metodologia docent d'aquesta assignatura consistirà a alternar les explicacions teòriques del temari amb la traducció i el comentari de la selecció de passatges.

L'antologia de textos estarà disponible a l'espai moodle de l'aula. D'acord amb el pla previst, es preveu que l'estudiant tingui un ritme de traducció d'uns 24 versos per hora [24 versos x 55 hores de traducció autònoma = 1320].

Els estudiants hauran de presentar una ressenya literària de la comèdia *Els núvols* d'Aristòfanes.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició de temes teòrics	10	0,4	1, 3
Traducció i comentari de textos	40	1,6	1, 2, 5
Tipus: Supervisades			
Tutories d'orientació per a fitxa de lectura	5,5	0,22	1, 4
Tipus: Autònomes			
Confecció d'una fitxa de lectura	15	0,6	1, 4
Lectura de fonts complementàries	5	0,2	1, 3
Lectures en traducció de les obres proposades	15	0,6	1, 3
Traducció de l'antologia de textos	55	2,2	1, 2, 3, 5

Avaluació

1. Activitats d'avaluació

L'avaluació és un procés continuat al llarg del qual l'estudiant ha de tenir la possibilitat de conèixer els seus progressos mitjançant notes parcials. Per a l'avaluació d'aquesta assignatura es tindran en compte les activitats següents:

- dos exàmens de traducció i comentari literari distribuïts al llarg del curs [35% +35%].
- un control de lectura de les tres tragèdies incloses com a lectures de curs [10%].
- una fitxa de lectura d'*El núvols* d'Aristòfanes [10%].
- Assistència i participació a classe [10%].

2. Procés de recuperació

Els estudiants tindran dret a recuperar l'assignatura sempre que:

- hagin realitzat 2/3 de les activitats avaluatives proposades.
- hagin obtingut una nota mitjana igual o superior a 3,5.
- Es podran recuperar: un examen de traducció (35%), el control de lectures (10%) i la fitxa literària (10%)

Els estudiants tenen l'obligació de consultar l'acta de qualificació de l'assignatura abans del seu tancament per assegurar que no hi ha hagut cap error en el traspàs de notes per part de la professora

3. Plagi

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta serà 0.

4. Docència virtual o híbrida

En el cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Moodle, Teams, etc. El professorat vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació a classe	10%	0	0	1, 3, 5
Control de lectura de les lectures obligatòries	10%	1,5	0,06	1, 3
Examen I	35%	1,5	0,06	2, 5
Examen II	35%	1,5	0,06	2, 5
Presentació d'una fitxa de lectura	10%	0	0	2, 3, 4

Bibliografia

- ADRADOS, F.R. (1983). *Fiesta, comedia y tragedia*. Madrid.
- ALSINA, J. (1971). *Tragedia, religión y mito entre los griegos*. Barcelona.
- ARTIGAS, E.; HOMAR, R. (2016). *L'escena antiga*. Martorell.
- BAÑULS, J. V.; DE MARTINO, F.; MORENILLA, A. (eds) (1998-2014) sèrie: *El teatro clásico en el marco de la cultura griega y su pervivencia en la cultura occidental*. XVII volums. Bari.
- BEYE, CH.R. (ed.) (1984). *La tragedia greca. Guida storica e critica*. Roma-Bari.
- BUDELMANN, F. (1999). *The Language of Sophocles. Communitary, Communication and Involvement*. Cambridge.
- CASSIO, A.C. (ed.) (2008). *Storia delle lingue letterarie greche*. Firenze.
- CLAUSS, J.J.; JOHNSTON, S.I. (eds.) (1997). *Medea: Essays on Medea in myth, literature, philosophy and art*. Princeton N.J.
- COLVIN, S. (1999). *Dialect in Aristophanes : and the politics of language in ancient Greek literature*. Oxford.
- CSAPO, E. - SLATER, W.J. (1994). *The Context of Ancient Drama*. Michigan.
- EASTERLING, P.E. (ed.) (1997). *The Cambridge Companion to Greek Tragedy*. Cambridge.
- GARCÍA NOVO, E.; RODRÍGUEZ ALFAGEME, I. (eds) (1998). *Dramaturgia y puesta en escena en el teatro griego*. Madrid.
- GREGORY, J. (ed.) (2005). *A Companion to Greek Tragedy*. Oxford.
- GUZMÁN GUERRA, A. (2005). *Introducción al teatro griego*. Madrid.
- IERANÒ, G. (2010). *La Tragedia greca: origini, storia, rinascite*. Salerno.
- JAKOB, D. - SAÏD, S. (1988). "Dossier Bibliographique sur la Tragédie". *Métis*3/1-2, 361-512.
- LESKY, A. (1973). *La tragedia griega*. Barcelona.

- LÓPEZ FÉREZ, J.A. (ed.) (1988). Historia de la literatura griega. Madrid.
- LUCAS, D.W. (1969). The Greek Tragic Poets. London.
- McDONALD, M.; WALTON, J.M. (eds.) (2007). The Cambridge Companion to Greek and Roman Theatre. Cambridge; New York.
- MOLINARI, C. (ed.) (1994). Il teatro greco nell'età di Pericle. Bologna.
- OUDEMANS, TH.C.W. - LARDINOIS, A.P.M.H. (1987). Tragic Ambiguity. Anthropology, Philosophy and Sophocles' Antigone. Leiden, New York, Köln.
- PICKARD-CAMBRIDGE, A. (1973). The Dramatic Festivals of Athens. Oxford (1953).
- RABINOWITZ, N.S. (2008). Greek Tragedy. Malden.
- REINHARDT, K. (2010). Sófocles. Madrid.
- REVERMANN, M. (ed.) (2014). The Cambridge companion to Greek comedy. Cambridge.
- ROISMAN, H.M. (ed.) (2014). The Encyclopedia of Greek tragedy, I-III. Chichester.
- ROMILLY, J. DE (1990). La tragédie grecque. Paris.
- (1971). Les temps dans la tragédie grecque. Paris.
- VARA DONADO, J. (1996). Origen de la tragedia griega. Cáceres.
- VERNANT, J.-P.; VIDAL-NAQUET, P. (1987-1989). Mito y tragedia en Grecia Antigua, I-II. Madrid (Paris 1972-1986).
- VICENTE SÁNCHEZ, A.; BELTRÁN CEBOLLADA, J. A. (eds) (2010). Grecia y Roma a escena. El teatro grecolatino: actualización y perspectivas. Madrid.
- VICKERS, B. (1973). Towards Greek Tragedy. Drama, Myth, Society. London.

Bibliografia sobre mètrica

- DALE, A.M. (1968). The Lyric Metres of Greek Drama. Cambridge.
- GENTILI, B.; NERUSINO, F. (eds.) (1999). La colometria antica dei testi poetici greci. Pisa.
- GUZMÁN GUERRA, A. (1997). Manual de métrica griega. Madrid.
- RAVEN, D.S. (1968). Greek Metre. An Introduction. London.
- WEST, M.L. (1982). Greek Metre. Oxford.
- (1987). Introduction to Greek Metre. Oxford.

A aquesta bibliogràfica bàsica cal afegir les edicions dels textos i els manuals de contingut, literari, lingüístic o mitològic, així com els comentaris de cada autor i de cadascuna de les tragèdies i/o comèdies tractades.

Enllaços d'interès

ARTICLES DEL WEB DE LICEUS

- MELERO A., "La comedia.Orígenes de la comedia. Características generales".
- RAMÓN PALERM, V., "Aristófanes y otros poetas de la comedia antigua".
- RAMÓN PALERM, V., "Aristófanes y otros poetas de la comedia antigua".

VARIAS, C., "La tragedia. Orígenes de la tragedia. Características generales de la tragedia griega. La tragedia anterior a Esquilo", Madrid 2005: <http://www.liceus.com/> (página web de Liceus) Biblioteca virtual "E-excellence". 17 pág. ISBN: 84-9822-193-5.

VARIAS, C., "Esquilo", Madrid 2005: <http://www.liceus.com/> (página web de Liceus: Servicios de Gestión y Comunicación, S.L.) Biblioteca virtual "E-excellence". 21 pág. ISBN: 84-9822-089-0.

VARIAS, C., "Sófocles", Madrid 2005: <http://www.liceus.com/> (página web de Liceus: Servicios de Gestión y Comunicación, S.L.) Biblioteca virtual "E-excellence". 24 pág. ISBN: 84-9822-121-8.

VICENTE, A., "Eurípides", Madrid: <http://www.liceus.com/> (página web de Liceus: Servicios de Gestión y Comunicación, S.L.) Biblioteca virtual "E-excellence". 24 pág. ISBN: 84-9822-581-7.

PÀGINES SOBRE TEATRE GREC

<http://www.xtec.cat/~sgiralt/labyrinthus/graecia/littera/drama.htm>

<http://academic.reed.edu/humanities/110tech/theater.html>

TRES BREUS INTRODUCCIONS AL DRAMA GREC DEL NATIONAL THEATRE DE LONDRES:

<http://www.youtube.com/watch?v=aSRLK7SogvE>

<http://www.youtube.com/watch?v=dSr6mP-zxUc>

<http://www.youtube.com/watch?v=H-BvMbfkxcc>

Programari

En cas necessari (docència en línia o híbrida), Teams.